

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Compliance program v souvislosti s péčí řádného hospodáře

Výkonné orgány mají klíčovou roli ve všech činnostech obchodní korporace, jedná se především o vedení či vystupování navenek vůči třetím osobám. Je tedy potřeba nějak pojistit, aby dbali na zájmy korporace, a ne pouze na zájmy vlastní. Jak je motivovat k plnění povinností? Zákon tuto otázku upravuje institutem péče řádného hospodáře. Definice uvedena v § 159 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb. občanský zákoník obsahuje pojmy jako jsou „nezbytnost“ nebo „potřebnost“, soud musí ad hoc posuzovat, zda byly v konkrétním případě naplněny podmínky péče řádného hospodáře či ne. Často se jednání výkonných orgánů posuzuje ex post až nastane určitý problém, je třeba spíše předcházet problémům.

Každá obchodní korporace by měla mít nastaven určitý vnitřní systém kontroly, ať už se bude jednat o typ řízení, vnitřní kontrolu procesů, řízení rizik či interní audit. V této souvislosti se často hovoří o compliance programu, je to praktická realizace povinnosti péče řádného hospodáře, která vyžaduje, aby členové výkonných orgánů neustále věnovali pozornost dění uvnitř společnosti.[\[1\]](#)

Compliance program též zvaný compliance management systém, je soubor zásad a postupů společnosti. Podstatou compliance je vytvoření programu, který bude zajišťovat soulad vykonávané podnikatelské činnosti s právními předpisy.[\[2\]](#) Je to snaha obchodní korporace o zajištění legálního jednání. Nejedná se pouze o požadavky předepisované právními předpisy, ale také povinnost společnosti dodržovat etické a morální standardy podnikání. Zavedením komplexního souboru vnitřních předpisů pomohou zajistit prevenci rizik a budou vhodným návodem pro jednání obchodní korporace a jejich zaměstnanců.[\[3\]](#) Jsou vytvářeny především za účelem posílení a udržení dobré pověsti společnosti.

Ve Spojených státech amerických se myšlenka o compliance programu vyvinula již v 19. století, kdy vyšlo na povrch mnoho skandálů ve spojení s obchodními korporacemi. Reakcí na to pak bylo vytvoření manuálů doporučujícího charakteru, které se dodnes využívají a přepracovávají, aby odpovídaly potřebám současnosti.[\[4\]](#) V zemích s právem anglosaským je compliance program hojně využíván a postupně dostává více do povědomí i u nás.

Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO) vypracovala v roce 2014 normu ISO 19600, aby pomohla společnostem s vnitřní kontrolou činnosti. Tato norma pomáhá společnostem zavést, vyvinout, vyhodnotit a udržovat systém řízení compliance, neobsahuje jasně stanovené požadavky, ale je to spíše ucelený návod na vytvoření compliance programu bez certifikace. Je univerzální, tudíž použitelná pro všechny typy společnosti bez ohledu na velikost.[\[5\]](#) V dubnu 2021 byla publikována nová norma ISO 37301, vznikla přepracováním normy původní. Novou normu lze již certifikovat v rámci auditního řízení, proto obsahuje konkrétní požadavky a pokyny pro zavádění, udržování a následné hodnocení compliance programu.[\[6\]](#) Implementace a certifikace compliance programu pak vzbuzuje důvěryhodnost v obchodních vztazích, což má za následek i zvýšení zájmu právnických osob o program.

Dobře nastavený compliance program dopadá na každodenní jednání společnosti v rámci pracovněprávních vztahu, jednání v obchodních vztazích, na veřejném trhu, v oblasti GDPR,

whistleblowingu či korupce. Aby byl program řádně nastaven musí být také vynucován, nejde o pouze stanovení pravidel, ale společnost musí doložit skutečné realizování, což je pro soudy v řízeních o porušení péče řádného hospodáře či v trestním řízení proti právnické osobě klíčové.^[7] Tuto skutečnost potvrzuje i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 3. 2017, sp. zn. 6 To 7/2017, kdy uvádí, že pouhé formální zavedení compliance programu či etických pravidel nestačí, je třeba poctivá a prokazatelná snaha právnické osoby, aby přijatá opatření byla životaschopná, naplňována, dodržována a kontrolována.

Při vytváření compliance programu je důležité připomenout, že se není možné vyhnout všem jednáním, která budou v rozporu se zákonem, morálkou či etikou. Proto je nutné zakomponovat i následky, včasnou detekci protiprávního jednání, postupy vedoucí k nápravě či následná řešení. Včasné jednání a náprava mohou ušetřit společnosti následné náklady na řešení či poškození dobrého jména. Každý takto stanovený compliance program je každou korporací vytvářen „na míru“, aby odpovídal všem individuálním potřebám a rizikům.^[8] Díky neustále se měnící legislativě ze strany státních orgánů, se musí compliance program aktivně upravovat, aby vše bylo v souladu s aktuální legislativou a aby reflektoval aktuální potřeby společnosti a státu.

Považuji za nezbytné realizovat compliance program i z pohledu péče řádného hospodáře, jedná se o standard potřebný jak pro velké, tak menší podniky. Řádně zavedený a vynucovaný compliance program je pak v soudních řízeních jedním z ukazatelů péče řádného hospodáře. Součástí péče řádného hospodáře je třeba jednat informovaně, kdy člen voleného orgánu musí znát korporaci, aktivně se o ní zajímat. V tomto směru se shodně vyjádřil i Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. [27 Cdo 844/2018-III](#), ze dne 17. 12. 2019: *„Jestliže jednatel svoji funkci zastává toliko formálně, tj. ve skutečnosti funkci nevykonává a plnění povinností statutárního orgánu bez dalšího přenechává druhému jednateři (popř. zaměstnancům společnosti), a ani nekontroluje, jak je společnost řízena a jak jsou její záležitosti spravovány, zpravidla nelze než uzavřít, že s péčí řádného hospodáře nejedná.“*

Zajištění souladu s právními předpisy, určení mravních a etických standardů, zajištění preventivních opatření a eliminaci rizik dle compliance programu, je nepochybně realizací péče řádného hospodáře. Zanedbání výkonného orgánu lze spatřovat v tom, že nezavedou všechna opatření nebo je neprovedou důsledně, čímž nechají nevědomky prostor pro neznalé osoby k chybování. S takovým přístupem posuzují soudy i následná řízení proti obchodní korporaci.^[9] Jedná se tedy o nastavení detekčních a reakčních mechanismů, následkem je pak zkvalitnění firemní kultury a jednání dle právních předpisů.

Závěrem bych chtěla zmínit, že je program vhodný také s ohledem na trestní řízení proti právnické osobě. Dle § 8 odst. 5 zákona č. [418/2011](#) Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, není obchodní korporace odpovědna za protiprávní čin, pokud prokáže je vynaložila veškeré úsilí, které lze po ní požadovat, aby takovému jednání zabránila. Zákonodárce v tomto případě zvolil jako u péče řádného hospodáře neurčitý pojem, o jejichž naplnění bude rozhodovat soud. Zavedení compliance programu lze nepochybně považovat za vynaložené úsilí právnické osoby k minimalizaci všech rizik spojených se spácháním trestné činnosti. ^[10]



JUDr. Ing. Pavel Fabian,
advokát, insolvenční správce se zvláštním povolením

Tereza Pospíšilová,
právní asistentka



[FABIAN & PARTNERS, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Kancelář Brno:
Marešova 12
602 00 Brno

Kancelář Praha:
Revoluční 8, budova B1, 2. patro
110 00 Praha 1

Tel.: +420 530 331 766

Tel.: +420 246 063 127

e-mail: info@fabianpartners.cz

[1] BORSÍK, Daniel. Judikaturní reinterpretace povinnosti dohledu (jak nastavit vnitřní kontrolní systém obchodních korporací). *Obchodněprávní revue*, 2022, č. 2, s. 89-90.

[2] SCHENKOVÁ, K., LASÁK, J. *Compliance v podnikové praxi*. 1. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017, s. 3.

[3] Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce právní úpravou pro státní zástupce [online] Nejvyšší státní zastupitelství, publikováno 14. 8. 2018, s. 34.

[4] HURYCHOVÁ, Klára, SÝKORA Michal, *Compliance program (nejen) v České republice*, Wolters Kluwer, s. 2

[5] KOUSAL, František. Compliance programy a jejich vliv na vyvinění právnických osob v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2021, č. 3, s. 167-175.

[6] KOUKAL, Pavel. Nový compliance standard ISO 37301:2021 a jeho význam pro rozvoj Corporate Compliance [online]. *compli.cz*. 28. 4. 2021 [cit. 6. 10. 2022]. Dostupné >>> [zde](#).

[7] Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce právní úpravou pro státní zástupce [online] Nejvyšší státní zastupitelství, publikováno 14. 8. 2018, s. 17.

[8] Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce

právní úpravou pro státní zástupce [online] Nejvyšší státní zastupitelství, publikováno 14. 8. 2018, s. 18.

[9] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 9. 2019, sp. zn. 6 To 12/2019.

[10] KOUSAL, František. Compliance programy a jejich vliv na vyvinění právnických osob v trestním řízení. Trestněprávní revue, 2021, č. 3, s. 167-175.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reklamáce vad stavby](#)
- [Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)